

Voorganger: drs. Kees van Atten, Leiden

'Het kleine zusje' n.a.v. Romeinen 4: 18-21 en I Corinthiërs 13: 11-13

Lieve mensen.

In de teksten van vanmiddag klinkt het woord: **hoop**. Dat is een heel positief woord, de Bijbel is ook positief, dus dat kan niet anders.

Het is een mooi woord. Het straalt, dat woord op zich al. Zeker als je het neemt in de Bijbelse zin: niet van: *Nou ja, ik weet het niet zeker, maar ik hoop het*. Maar: iets van gespannenheid, uitzien naar, je uitstrekken naar. Zoals een kind hoopt op een mooi verjaardagscadeau. Ik ga het krijgen. Ik weet niet precies wat, maar er gaat iets komen.

Het woordje *hoop* doet mij altijd weer denken aan die overbekende woorden uit I Cor. 13 **ONS RESTEN, ZO BLIJVEN DAN: GELOOF HOOP EN LIEFDE**.

De Franse dichter Charles Peguy heeft er een gedicht over geschreven, en hij beschrijft de drie woorden als drie zussen. Alleen: twee zijn er groot: het Geloof en de Liefde, één is er klein: de Hoop. De Hoop is het kleine zusje, die is kwetsbaar, klein, fragiel, broos, breekbaar. Die kan struikelen en vallen, en daar kan van alles mee gebeuren. Het kleine zusje *Hoop*. De bekende Thomas Halik, RK-priester uit Tsjechië, spreekt over *post-optimisme*, waar het gaat over het leven in het Westen.

En inderdaad. Echt hopen? Als we deze wereld inkijken, is dat typerend voor wat we zien, horen, opmerken. Dat de hoop zo klein is geworden. Je voelt het, je leest het, het hangt in de lucht. Nog maar een paar weken geleden sprak de bekende Beatrice de Graaf, terreurdeskundige, dat met name onder jongeren niet zo veel hoop is te vinden. Dan gaat het over hun toekomst, over banen, over relaties....., over hun leven.

Soms is er bij kinderen al wanhoop.... Dat vind ik dan echt verontrustend. En....., laten we wel zijn: het is ook waarachtig allemaal niet zo gemakkelijk. Ik kom dat tenminste heel veel tegen. Hebben we het zelf soms ook niet moeilijk met hopen?

Het kleine zusje Hoop. Die Franse dichter gaat daar op zijn eigen wijze mee om. Ik ook. En zeg daarom: dat kleine zusje moet bij de hand genomen worden door die twee andere zussen: Geloof en Liefde.

Dat vind ik bij Abraham. Hij had geen reden tot hoop. Hoop op toekomst. Daar was hij inmiddels ook veel te oud voor. Zeker wat nakomelingen betreft. En daar stond of viel toen alles mee.

Alleen: Rom. 4 is vol van zijn geloof. En niet voor niets wordt hij *de vader van alle gelovigen* genoemd. En zijn geloof is de basis van de hoop. Beter gezegd: Geloof is die ene grote zus, die dat kleine zusje bij de hand neemt.

Abraham heeft er niets van gezien. En toch geloofde hij in God: hij was er vast en zeker van. Dat is ook het wezen van geloven: je ziet het niet; het is het bewijs van de dingen die we *niet* zien. En geloven is niet een serie waarheden in je hoofd hebben. En het is niet een systeem van een dogmatiek, waarin alles met alles klopt en waar geen speld tussen is te krijgen.

Geloven is een relatie. Het is niet zozeer geloven *DAT....*, maar geloven *IN*. Geloven **in** God. En dan blijven er vragen, en dan blijven er onzekerheden, en dan blijven er misschien ook wel twijfels. En dan kun je soms ook zeggen: "Ik geloof, maar kom mijn ongelovigheid te hulp." En niet alles van God is te begrijpen. Het blijft een geheim; Hij blijft een geheim. Maar het is een kracht. Geloof. Een kracht die de hoop helpt. Het geloof van Abraham leidt tot hoop bij Abraham. En zo kan gezegd worden: Abraham heeft op hoop tegen hoop geloofd en geleefd. Je kunt hem ook wel *de vader van de hopen* noemen. Dat is die ene grote zus.

En die andere grote zus is de Liefde. Want als je nu één ding van het geloof wil zeggen: dan moet je het woord *liefde* noemen. De christelijke kerk heeft daar niet genoeg naar gehandeld en in gewandeld. Maar dat laat onverlet dat het wel het hoogste woord is dat genoemd moet worden. Liefde van God, liefde tot God, liefde tot de naaste, liefde van de naaste. Dat is de andere grote zus. De liefde overwint alle dingen. De liefde is de meeste. De liefde blijft. En liefde zal het grote geheim blijven tot in eeuwigheid. En dat is ook een kracht. Liefde. Denk alleen maar de recente trouwdienst van Prins Harry en Meghan Markle en de indrukwekkende preek van bisschop Curry. *The power of love*. De andere grote zus.

En zo zie ik die twee grote zussen, Geloof en Liefde, dat kleine zusje bij de hand nemen. "Kom maar met ons mee. En trek je maar aan ons op."
En de hoop groeit!

En zo wordt hoop ook een **kracht**. De power van de hoop. Kracht om te leven. Kracht om te doen wat gedaan moet worden midden in deze ingewikkelde wereld en dit soms ingewikkelde leven. De kracht van de hoop.
Hoop voor de wereld. Hoop voor de kerk. Hoop voor het leven. Hoop op een betere wereld. Hoop op een baan. Meer dan eens heel verrassend. Hoop voor jongeren en ouderen. Op eeuwig leven. Hoop op een Rijk dat komt: [een Rijk van liefde, vrede en recht](#). Dat geeft kracht! De power van de hoop.

Ik ga steeds meer van dat kleine zusje houden. Amen.